

“Zvečer sem se namenil na Dantejev trg ...”

Boris Jukič: *Pardon, madame;*
Pomurska založba, 1999

Če se je z nekaj pijanskega blebetanja mogoče znebiti žene in ravnatelja, pa je vendar nekoliko težje prepričati bralca, da v enaki meri uživa v prizorih slovesa. Sicer še pes crkne in resnično se nekaj takega tudi zgodi v nadaljevanju romana (ki se, mimogrede, začneja s crknjeno mačko). Mrhovine je očitno dovolj, pomešana z detajli mimoidočih žensk naj bi dala formulo uspeha. Na sestavine torej ni kaj reči. Izbruh svobode pa tudi pri naša bombastične obete, si lahko kar mislimo. Bralec bo umiral od nevoščljivosti, ker ne more videti, kar vidi Jukičeve oči. Avtorjeva posebnost so brezdelne ure sočnega opazovanja. “Bila je ura počitka, siesta, ko je bilo kljub razžarjenemu soncu med hišami čutiti hlad in vlažen zadah. Naredil sem ovinek okrog stolnice, mimo muzejskih kamnitih stebrov v ulico Patriarcato, s pogledom sem použil gostilno in cerkev svetega Janeza ... Trg je spal! Luccio Dalla, Piazza Grande s tiho južnjaško orkestracijo.” Tudi prisotnost človeškega je zapeljiva, vsaj na varni razdalji: “Ustavil sem se, da bi užival skladje, ker se mi je zdelo, da ta podoba manjka trgu in da se je svet zdaj uravnovesil: onadva, ki se jima ni mudilo, s trgom, ki je bil pod vodo, v kateri so odsevala pročelja hiš, kot bi plavala.” Vse pa zvedeni, ko naj bi se spregovorilo: “Fant je spustil roko z ramena, A. je v zadregi

nekoliko zardela in rekla, da se pravkar vračata od kosila, fant je rekel, Jaz moram ..., in odšel, ne da bi pozdravil, gledaje v tla ...” In tako naprej v tem stilu. Mučna šlamparija dialogov, ki učinkujejo zamomljano, kot bi se ves čas pogovarjal s samimi nebodijih treba, se v sklopu celote odraža v neprestanih ponavljanjih, prežekovanjih, malomarnostih in napihovanjih, ki naj bi poveličevala mediteransko ležernost. Zgoraj omenjeni nevoščljivi bralec bo zazehal. Po vsej verjetnosti ne od same ljube sproščenosti.

Z nekaj zamude se bo tudi avtor zavedel nelagodnosti. Picassovsko zagonetne ženske, ki so jih same roke in noge in mačji pogledi, znajo biti preklemano dolgovезne, potem ko se materializirajo v neizživete revice. Seksualna svoboda se mu je neopazno poživila v zadovoljevanje zrele samohranilke, ki stopnjuje posesivno strastnost njegove žene. Česa vsega ne sliši! Menda ga še na vece ne bo več pustila, tako je vsaj izjavila, medtem ko mu je puščala kri z izvijačem za steklenice. “To bom naredila s tabo, če mi zaideš s poti, je siknila, kamor koli! magari scat! ne maram niti suma!” Saj bi ji človek še verjel. Ko je pa tako pričljiva s svojim kuhinjskim orodjem. Namen očitno posvečuje sredstva. Pa še njenega pubertetniškega sina je treba nekako prenašati. Da se ubožcu ne bi zmešalo od hudega, prihaja na pomoč kultura: na srečo se lahko še spomni, da je vendar dokaj omikan. Zato pa bodo zdaj morali vsi poslušati njegove zgodovinske anekdote, cele ure zgodovinskih anekdot. Kar pa še ni najhujše. Da ne bi izzvene brez haska, mora v svoji podivjani samohranilki

po vsej sili iskati Gradivo (in ga seveda ne najti), v njeni hoji hojo antičnega dekleta, njene noge bi morale biti primerljive z marmornimi reliefi, on sam pa verjetno s kiparskim genijem. Pa jo je ženska še poceni odnesla. Tudi njen sin nekako prestane, čeprav mora odigrati incestuozno in homoseksualno epizodo, da bi v popolnosti prikazal avtorjevo poznavanje Leonarda da Vincija oziroma pripisanih mu vrlin. Ubogi Antonio. Na koncu mu vendarle priskrbi spodobno družico, verjetno kot nagrado za prestano trpljenje. Zato pa mora cvetka Marjetka nič manj kot umreti, pa še slave ne bo kakšne posebne od vsega tega, saj preigrava zgolj pozabljeno zgodbo neke davno izginule Židinje. Iskanje te ženske se je sicer razvilo v polnovredno komponento romana, ob njenem razpletu pa nas lahko jezi le to, ker smo že na samem začetku uganili, za kaj vendar gre. Čeprav se ob poslušanju sklepnega dela tragedije ne da ubraniti solz: "Reši jo, prosim. Gledala me je in res so ji tekale kaplje po zabuhlem licu, da so odplakovale barvilo okrog oči, mimo nosa, prek ustnic, požirala je slino in željo. Uscala sem se, je povedala natihem in me verno gledala, kot bi bil jaz nekakšen Jezus, ki je padel s cerkvene stene, in bi me prosila milosti, ker jaz lahko nekaj storim in uženem, kar je usojeno."

Komaj nakazana špekulacija o banki podatkov ostaja zakrnela, po vsej verjetnosti iz bojazni, da bi se razkošatila v znanstvenofantastično poanto, ki bi pregazila seštevek mačjih žensk in mačje crkovine. "Njihova naloga je registrirati človeški rod ... na mikrofilmih imajo osemnajst milijard

zapisov; tu so predniki in vse njihovo zanjimstvo, in njihove ljubice, mrtvi in ... živi ... ker se tem ljudem zdi pomembno vsako živo bitje, vsakdo je svetinja, ker ustvarjajo veličastni spomenik različnosti, posamičnosti in se ničemur ne posmehujejo. Vse je pomembno, vse ostane."

Uh! Nekako je pač moral pojasniti, od kod mu preciznost pozabljenega, konkretnost nedoživetega in prepričljivost nedosegljivega. Ko je že treba polagati račune. Na koncu. In A.? Takrat bo dobila vsaj ime. Antonella.

Lucija Stepančič

